

Kunta-alan vanhuuseläkkeen määräytyminen

31.10.2014

Hannele Kantanen

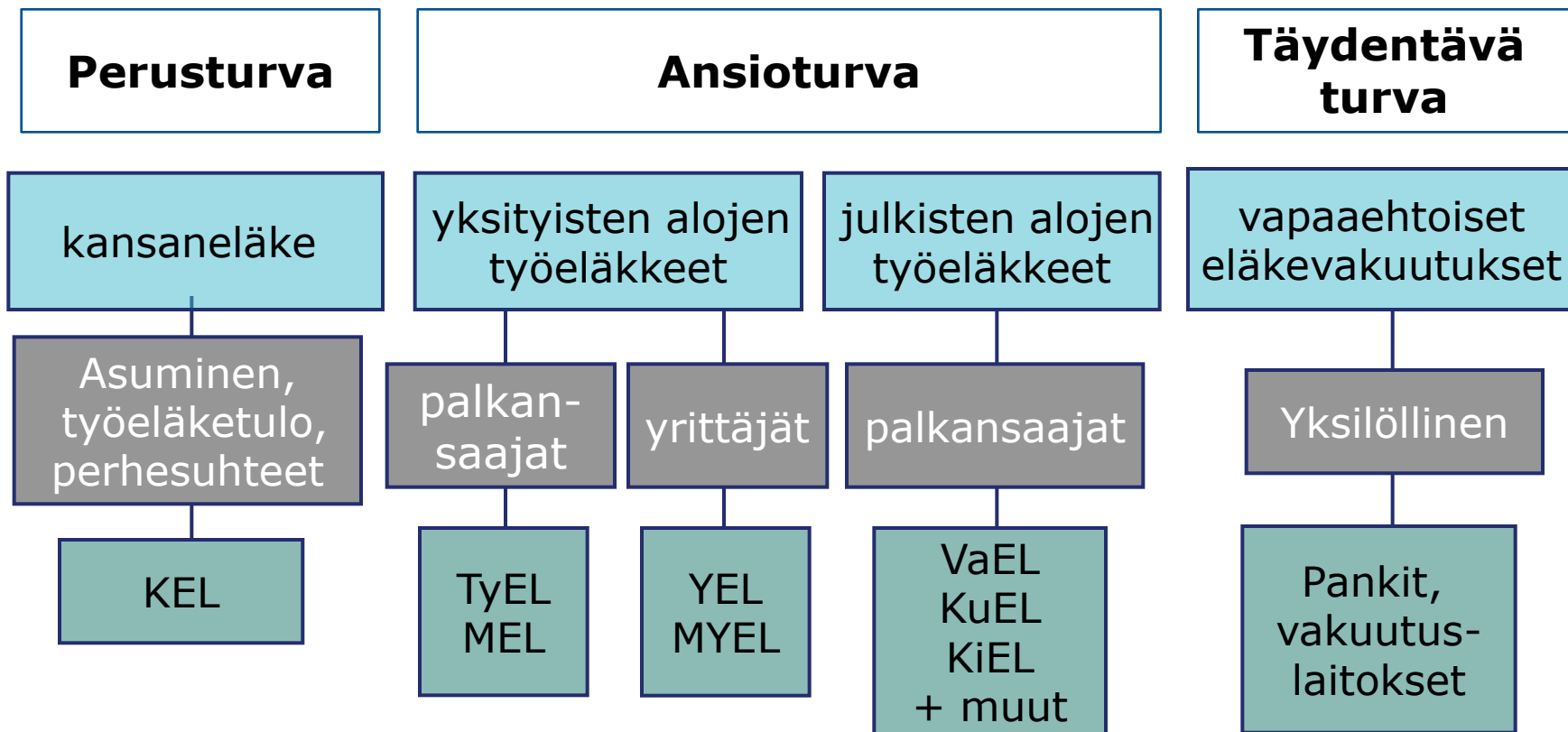
Keva

Lisätietoja:

www.keva.fi

Kevan eläkeneuvonta, puh. 020 614 2837

Suomen eläkejärjestelmä

KuEL-vanhuuseläkeikä

- Palvelussuhde voimassa
63-68 v
  - yhdenjaksoinen palv.suhde henk.koht. eläkeikään (63 ja 65 vuoden välillä), lisäeläkeosuus
  - alle 63 v (=ammatillinen eläkeikä)
  - yhdenjaksoinen palv.suhde eläkeikään, lisäeläkeosuus
- Palvelussuhde päättynyt
63-68 v
  - jos eläke alkaa ennen 65 v, ennen 1995 karttunut peruseläke pienenee 0,2 % palvelusvuotta kohti

TyEL-vanhuuseläkeikä

- 63 vuotta
- Myös KuEL-eläkkeen saa 63-vuotiaana
  - Jos KuEL-eläkettä on karttunut ennen vuotta 1995, se osa eläkkeestä pienenee

Varhennettu vanhuuseläke

- Kolme vuotta ennen henkilökohtaista eläkeikää (63-65v)
  - Ei koske ammatillisen eläkeiän valinnoita
  - varhennusvähennys 0,6 % 63 vuoden iästä
  - Jos eläkettä on karttunut ennen vuotta 1995, se osa eläkkeestä pienenee
  - Ei lisäeläkeosuutta
  - Vain kunnallinen eläke

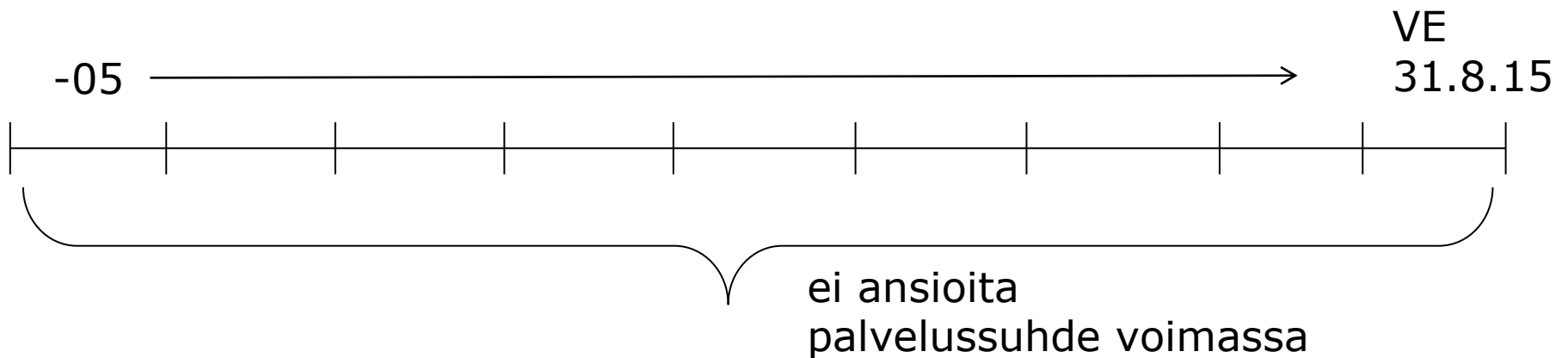
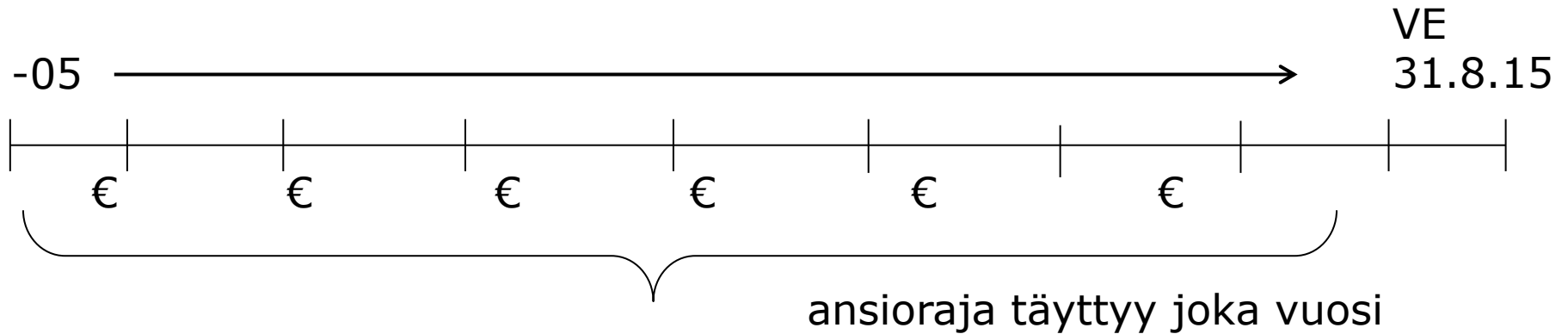
Yhdenjaksoinen palvelussuhde 31.12.2004

- Palvelussuhde alkanut ennen vuotta 1993 ja jatkunut yhdenjaksoisesti 31.12.2004 saakka
  - Sallitaan enintään 1 kuukauden katko
  - Jos sallittu katko, ennen ja jälkeen katkon vähintään 6 kuukauden palvelu

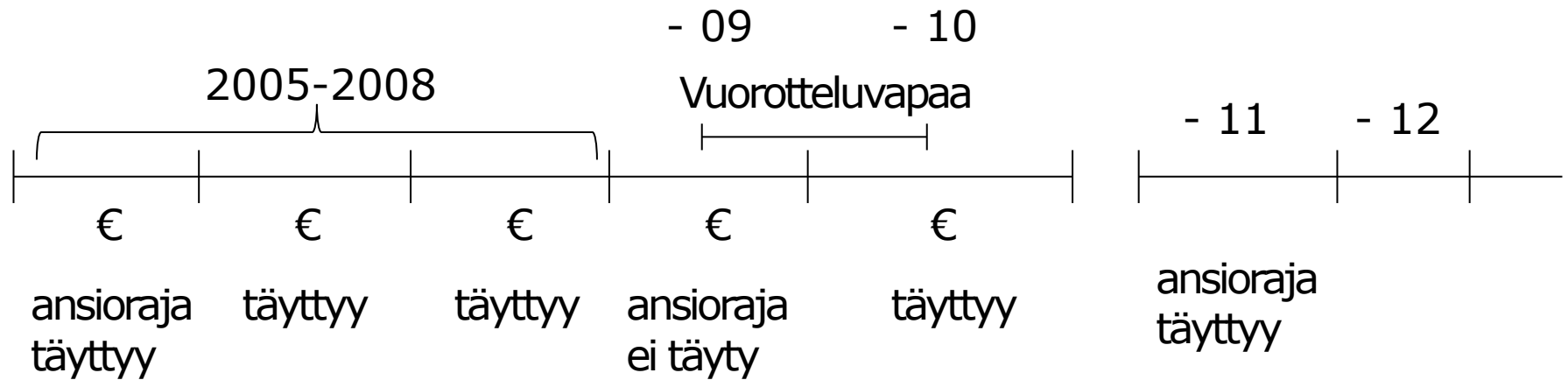
Yhdenjaksoinen palvelussuhde 1.1.2005 alkaen

- KuEL-ansiot jokaisena vuonna ennen eläketapahtumavuotta vähimmäismäärän (8100 e/2014, 8178 e/2015)
TAI
- Yhdenjaksoinen palvelussuhde eläketapahtumaan (ilman päivänkään katkoa)

Yhdenjaksoinen palvelussuhde 1.1.2005 alkaen

Yhdenjaksoisuus 1.1.2005 alkaen

Ei ole yhdenjaksoinen

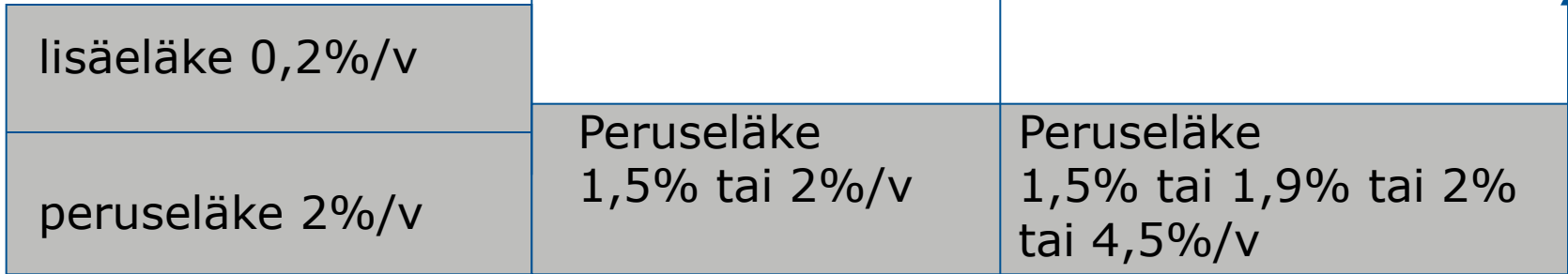

Eläkkeen karttumisprosentti

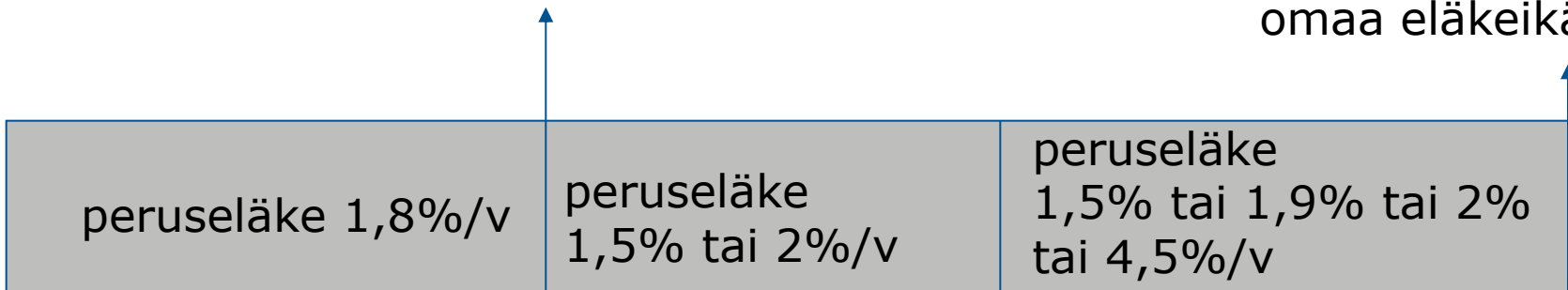
31.12.1994

31.12.2004

eläkkeelle
omassa eläkeiässä

eläkkeelle ennen
omaa eläkeikää

Eläkkeen perusteena olevat työansiot

- Eläkettä karttuu erikseen työansioiden ja etuusansioiden perusteella
  - työansiot → palkka tai muu vastike, joka on maksettu tai sovittu maksettavaksi työstä
  - etuusansio = tietyn palkattoman jakson ajalta saadun etuuden perusteena oleva ansio

Työstä maksettua vastiketta on esim.

- peruspalkka
- palkan lisät (esim. ylityölisä, vuorotyölisä)
- sairausajan palkka
- varallaolo-, arkipyhä- yms. korvaukset
- lomarahaa, lomaltapaluuraha yms.
- lomakorvaus
- luontoisedut
- irtisanomisajan palkka
- tulospalkkio
- luentopalkkiot
- ansionmenetykskorvaukset ja määrääjältä maksetut palkkiot kunnallisista luottamustoimista
- kaikki palkkiot valtion luottamustoimista

Vastiketta työstä ei ole esim.

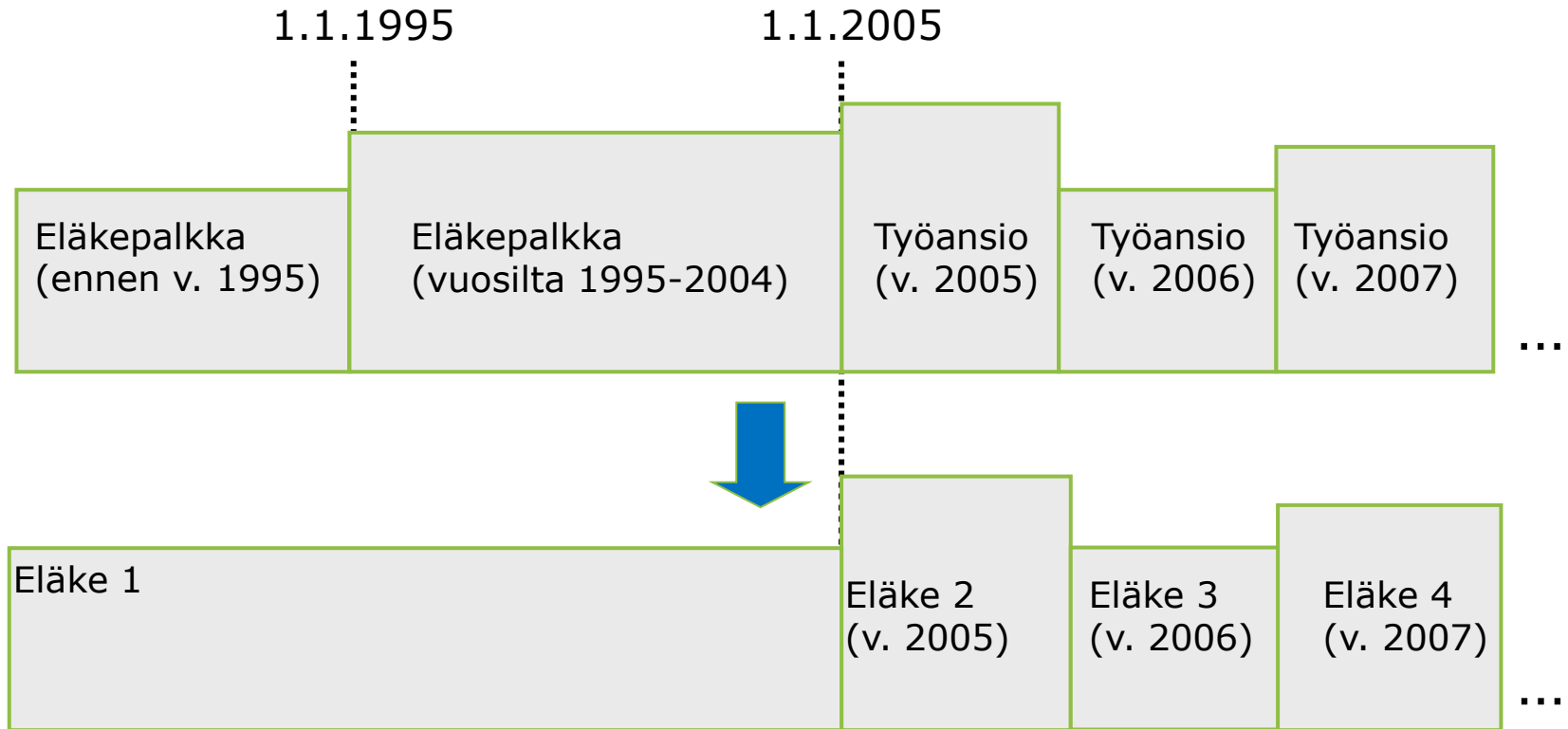
- kokouspalkkio
- päiväraha tai muu kustannusten korvaus
- henkilökuntaetu
- palvelussuhteen päättämisestä maksettu korvaus (muu kuin irtisanomisajan palkka) tai muu vahingonkorvaus
- tekijänoikeuskorvaus ja rojalti

Eläkkeen karttuminen palkattomilta ajoilta 1.1.2005 alkaen

Eläkettä karttuu päivärahan pohjana olevista ansioista

- 117 % äitiys-, erityisäitiys-, isyys- ja vanhempainrahakausilta
- 75 % ansioon suhteutetun työttömyyspäivärahan ajalta
- 55 % vuorotteluvapaan ajalta
- 65 % muiden ansiosidonnaisten päiväraha-aikojen mm. kuntoutusrahan osalta

KuEL-eläkkeen määräytyminen

Kokonaiseläke = Eläke 1 + Eläke 2 + Eläke 3 + Eläke 4 + ...

Yhteensovitus 31.12.2004

- 31.12.2004 mennessä karttuneilla työeläkkeillä on yläraja = yhteensovitusraja

Yhteensovitusraja:

$$\frac{(23 \text{ v} \rightarrow 31.12.2004)}{40 \text{ vuotta}} \times 60 = \text{raja } \%$$

- Jos vanhuuseläkeikä alempi kuin 63 vuotta, lisätään rajaan 1/8 % jokaista kuukautta kohti, jolla eläkeikä alittaa iän 63
- 1.1.2005 alkaen karttuvilla eläkkeillä ei ole enimmäismäärää, tätä eläkettä ei yhteensoviteta
- Eläkkeestä vähennetään liikenne- ja tapaturmavakuutuslain mukaiset korvaukset

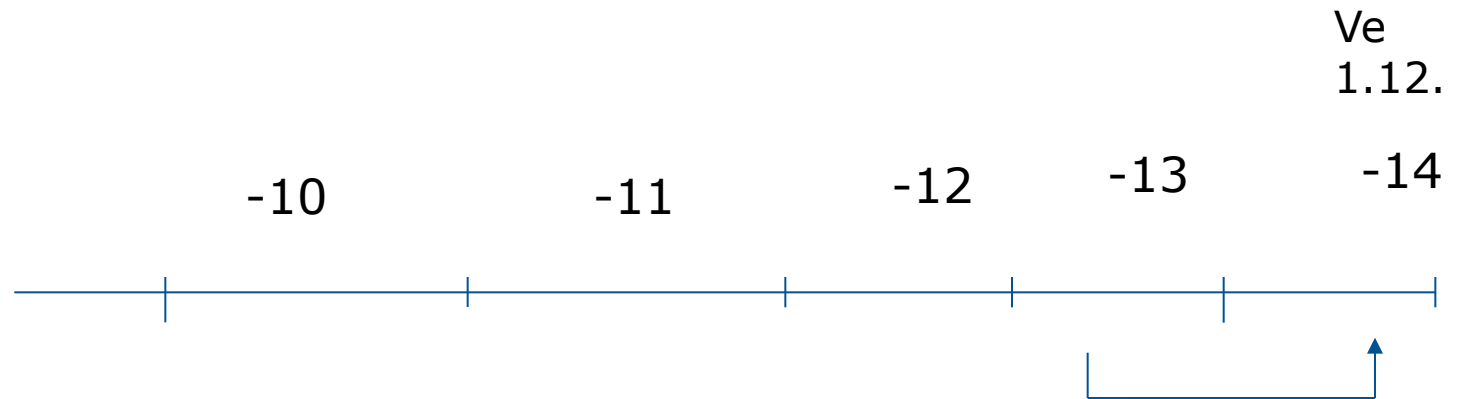
Viimeisen kalenterivuoden ansiot

- jos KuEL-ansioita vähintään kolmena peräkkäisenä kalenterivuonna ennen eläketapahtumavuotta 8100 e/vuosi (-14 ind)
→ eläketapahtumavuoden eläke edellisen vuoden ansioilla
- jos eläketapahtumavuotta edeltävän vuoden ansiot poikkeavat yli 10 % kahden sitä edeltävän vuoden keskiansiosta
→ eläketapahtumavuoden todelliset ansiot

Poikkeus: Jos et-vuonna eläkettä kartuttavia palkattomia etuuksia → ei monisteta edellisen vuoden ansioita

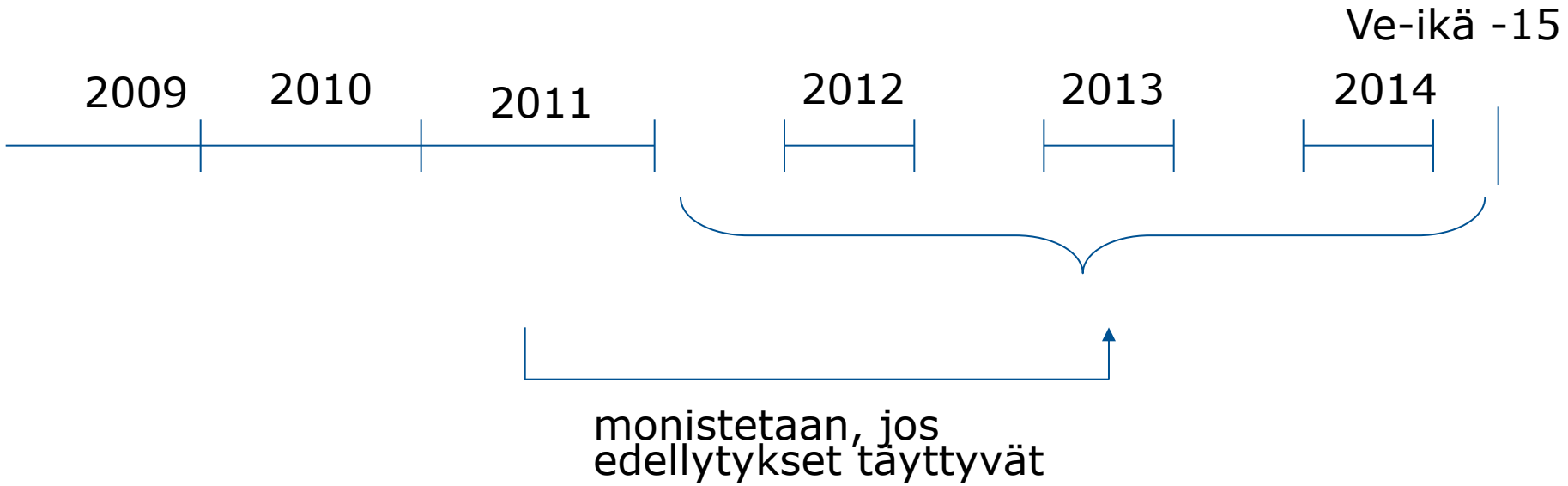

Ansioiden monistaminen

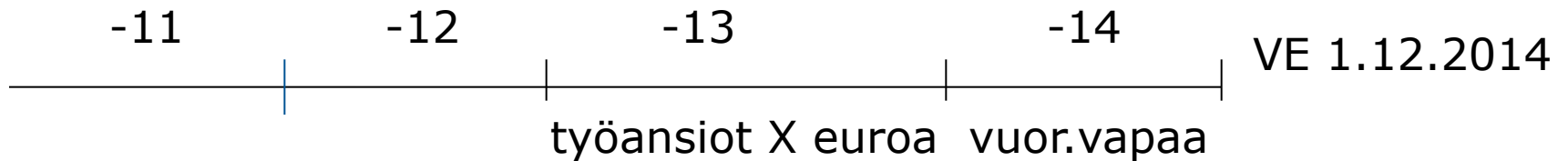

- 2011 - 2013 ansiot vähintään 8100 euroa/vuosi
- Eläke alkaa 1.12.2014 : $\frac{2013 \text{ ansiot} \times 11}{12}$
- jos 2013 ansiot poikkeavat yli 10 % vuosien 2011 ja 2012 ansioiden keskiarvosta → 2014 todellisilla ansioilla

Ansioiden monistaminen

Ansioiden monistaminen

- Ansioita ei monisteta, jos eläketapahtumavuonna eläkkeeseen oikeuttavaa palkatonta etuutta
- 20143 karttuma palkattoman ajan perusteella

Omat eläketietosi palvelu

- Henkilö pääsee katsomaan työeläkeotteen ja eläkelaskurien tietoja Kevan verkkopalvelusta
- Verkkopalvelussa voi:
  - Katsella työeläkeotteen tietoja ja lähettää korjauksia työsuhdetietoihin
  - Arvioida vanhuuseläkkeen määrän eri ikävaihtoehtoissa
  - Arvioida työkyvyttömyyseläkkeen määrän
  - Arvioida osa-aikaeläkkeen määrän (yli 58-vuotiaat)
  - Lähettää eläkkeeseen liittyviä kysymyksiä

Viimeisen laitoksen periaate (VILMA)

- Työeläkehakemus lähetetään eläkelaitokseen, jossa työntekijä viimeksi oli vakuutettuna
  - eläkelaitos antaa eläkepäättöksen kaikista VILMAN piiriin kuuluvista eläkkeistä
  - hoitaa eläkkeen maksamisen
  - hoitaa eläkkeisiin liittyvän asiakaspalvelun

EU-/ETA-maat ja sosiaaliturva-sopimusmaat

- EU-maat:
Belgia, Bulgaria, Espanja, Hollanti, Irlanti, Iso-Britannia, Italia, Itävalta, Kreikka, Kypros, Latvia, Liettua, Luxemburg, Malta, Portugali, Puola, Ranska, Romania, Ruotsi, Saksa, Slovakia, Slovenia, Suomi, Tanska, Tšekki, Unkari, Viro ja EU-Sveitsi-sopimus
- ETA-maat:
Islanti, Liechtenstein, Norja
- Sosiaaliturvasopimusmaat:
Australia, Chile, Israel, Kanada (Suomi - Kanada, Suomi - Quebec), Yhdysvallat, Intia, Kiina

Työskentely/asuminen ulkomailla

- EU-/ETA-maat ja Sveitsi
  - asumisen tai työskentelyn perusteella voi karttua vakuutusaikaa, joka oikeuttaa eläkkeeseen
  - toisen EU-/ETA-maan sekä Sveitsin vakuutuskaudet voivat vaikuttaa Suomesta myönnettävän työeläkkeen määrään
- Sosiaaliturvasopimusmaat: USA, Kanada, Israel ja Australia
  - eläkettä karttuu yleensä työskentelyn perusteella
- Ulkomaiset eläkkeet lasketaan ja maksetaan kunkin maan oman lainsäädännön mukaisesti

Sopimusten ulkopuoliset maat

Sopimusten ulkopuoliset maat:

- mikäli eläkettä haetaan muualta kuin EU-/ETA- tai sosiaaliturvasopimusmaasta: Eläketurvakeskus neuvoo eläkkeen hakemisessa
- Huomioitava: sopimusten ulkopuolisista maista ei välttämättä makseta eläkkeitä Suomeen

Vanhuuseläke ulkomailta

- Eläkehakemus suoraan työeläkelaitokseen (Keva) tai Eläketurvakeskukselle
- Liitteeksi aina U-liite (asuminen ja työskentely ulkomailla)
  - uusien EU-asetusten mukaan: U-liite tulee toimittaa hakemuksen mukana myös silloin, kun eläkettä ei haeta/ei vielä haeta toisesta EU-maasta
- Vanhuuseläkeiät vaihtelevat maittain
- Suomessa voi olla alempi eläkeikä
  - eläke ulkomailta myöhemmin
- Mahdolliset varhennetut eläkkeet, esim. Ruotsista
- Esim. Baltian maissa voi olla alempi eläkeikä

Eri aikaan alkavat eläkkeet

- Kun ulkomaan vanhuuseläke alkaa myöhemmin kuin Suomen vanhuuseläke:
  - ulkomaisen eläkkeen hakemusasiakirjat toimitetaan ulkomaille
  - jos haetaan ulkomailta eläkettä yli vuosi ennen eläkkeen alkamista, ulkomaiset eläkelaitokset eivät yleensä ota hakemusta käsittelyyn
  - Suomen eläkepääätöksessä ilmoitetaan hakijalle, että ulkomaista eläkettä haettava myöhemmin uudelleen

Elinaikakerroin

- Syntynyt 1952
- Eläkkeelle 63-vuotiaana vuonna 2015
- Eläkkeen määrä 1500 e/kk, se kerrotaan vuoden 2014 elinaikakertoimella 0,97552, myönnettävä eläke 1463,28 e/kk
- Jos jatkaa työssä 2 kk ja palkka on noin 3000 e/kk, eläkettä karttuu lisää 22,50 euroa: eläke $1500 + 22,50 = 1522,50$ e/kk, elinaikakertoimen jälkeen 1485,23 e/kk
- Jos jatkaa työssä 6 kk ja palkka on noin 3000 e/kk, eläkettä karttuu lisää 67,50 euroa: eläke $1500 + 67,50 = 1567,50$, elinaikakertoimen jälkeen 1529,13 e/kk

Elinaikakerroin

- Syntynyt 1954
- Eläkkeelle 61-vuotiaana vuonna 2015
- Eläkkeen määrä 1500 e/kk, se kerrotaan vuoden 2015 elinaikakertoimella 0,971 (arvio), myönnettävä eläke 1456,50 e/kk
- Jos jatkaa työssä 2 kk ja palkka on noin 3000 e/kk, eläkettä karttuu lisää 9,50 euroa: eläke $1500 + 9,50 = 1509,50$ e/kk, elinaikakertoimen jälkeen 1465,72 e/kk
- Jos jatkaa työssä 6 kk ja palkka on noin 3000 e/kk, eläkettä karttuu lisää 28,50 euroa: eläke $1500 + 28,50 = 1528,50$, elinaikakertoimen jälkeen 1484,17 e/kk

Vanhuuseläkkeen alkaminen

- Edellyttää palvelussuhteen päättymistä
  - KuEL: Uusi palvelussuhde voi kuitenkin alkaa seuraavana päivänä samassa työssä
  - TyEL: Uusi palvelus voi alkaa välittömästi, mutta ei samassa työssä

Eläkkeen maksaminen ja verotus

- Kullakin eläkelaitoksella oma maksupäivä
  - Keva maksaa kunnan eläkkeet kuukauden 3. päivänä
- Hakemuksessa ilmoitetulle pankkitilille
- Eläkehakemuksessa ilmoitettu palkan ennakonpidätysprosentti 2 ensimmäistä kuukautta
- Verotoimisto laskee pyynnöstä eläkettä varten uuden ennakonpidätysprosentin
- Ensimmäisen maksuvuoden jälkeen ennakonpidätysprosentti suoraan verottajalta

Eläkkeen maksaminen ulkomaille

- Suomen työeläkkeet maksetaan kaikkiin maihin
- Eläkkeen verotusmaa määräytyy verosopimusten mukaan (mm. Espanja, Portugali, Ranska)
- Jos verotusmaa Suomi, ulkomailta asuvien eläkkeitä verotetaan samoin kuin Suomessa asuvien eläkkeitä